

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра терапії і клінічної діагностики
Кафедра ветеринарної гігієни ім. проф. А.К. Скороходька

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри терапії і клінічної
діагностики
Протокол № 13 від “13” 05 2021 р.
Завідувач кафедри
[Signature] доц. В.М. Костенко

на засіданні кафедри ветеринарної гігієни
ім. проф. А.К. Скороходька
протокол № 3 від «16» червня 2021 р.
Завідувач кафедри
_____ доцент М.Д. Кучерук

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Дієтологія та утримання дрібних домашніх тварин»
(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 211 – «Ветеринарна медицина»
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма ветеринарна медицина
(назва)

Факультет ветеринарної медицини
(назва факультету)

Термін навчання: денна форма, повний термін навчання (6 р.), 4 курс

Розробники: Бойко Н.І., доцент кафедри терапії і клінічної діагностики;
Поляковський В.М., доцент кафедри ветеринарної гігієни ім.
проф. А.К. Скороходька
(ПШБ, вчене звання, посада)

Опис навчальної дисципліни
«Дієтологія та утримання дрібних домашніх тварин»
(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Галузь знань	<u>21 – «Ветеринарна медицина»</u> <small>(шифр і назва)</small>	
Спеціальність	<u>211 – «Ветеринарна медицина»</u> <small>(шифр і назва)</small>	
ОС	Магістр <small>(бакалавр, спеціаліст, магістр)</small>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Нормативна	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3,0	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) <small>(якщо є в робочому навчальному плані)</small>	— <small>(назва)</small>	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	4	—
Семестр	7	—
Лекційні заняття	16 год.	—
Практичні, семінарські заняття	—	—
Лабораторні заняття	14 год.	—
Самостійна робота	60	—
Індивідуальні завдання	—	—
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	2	—
самостійної роботи студента	4	—

1. Мета і завдання навчальної дисципліни

2. Загальний опис дисципліни.

Дієтологія – це наука, що вивчає правила харчування.

Вивчення цієї дисципліни передбачає опанування основ раціонального харчування тварини в залежності від їх фізіологічних особливостей, віку, фізіологічного стану. Нехтування головних правил раціонального харчування, надмірне фізичне навантаження чи навпаки зменшення рухової активності тварин приводять до виникнення різноманітних захворювань. Головним завданням дієтичного харчування є підбір ефективної, збалансованої дієтотерапії, яке дозволить покращити загальний стан тварини в період інтенсивних навантажень, сприятиме попередженню захворювань травної та інших систем організму.

Гігієна тварин – наука, що вивчає умови утримання тварин. Вивчення дисципліни передбачає опанування основ з охорони та збереження здоров'я тварин; гігієнічних та ветеринарно-санітарних вимог до факторів зовнішнього середовища та приміщення для утримання тварин; розглядає вплив мікроклімату, якості кормів, води та ґрунту на здоров'я та продуктивність тварин. Головним завданням є гігієнічні вимоги та правила до умов утримання, догляду, годівлі, напування, розведення та використання собак, котів, птахів, гризунів, плазунів, які утримуються в домашніх умовах, питання гуманного відношення до домашніх тварин, основи етології і дресирування собак, догляд за шкірою та її похідними, контроль здоров'я тварин.

Головною метою дисципліни є розширення і поглиблення у студентів знань сучасного стану і перспектив розвитку ветеринарної дієтології і гігієни утримання домашніх тварин, наукового обґрунтування використання інноваційних методів обробки, гігієни і безпеки сировини, яка використовується для приготування кормів для тварин.

Забезпечення студентів теоретичними та практичними знаннями сучасної гігієни та санітарії для проведення комплексу ветеринарно-санітарних заходів, спрямованих на збереження здоров'я, підвищення продуктивності тварин, які утримуються в домашніх умовах та контроль за їх здоров'ям.

Відповідно до визначеної мети та формування відповідних компетенцій у студентів **завданнями дисципліни** є:

- ✓ надання теоретичних та практичних знань щодо принципів годівлі домашніх тварин;
- ✓ ознайомлення з основними правилами складання раціонів для домашніх котів і собак (здорових та хворих);
- ✓ надання теоретичних і практичних знань щодо вибору промислових кормів;
- ✓ надання теоретичних і практичних знань щодо вибору натуральних кормів;

- ✓ організація санітарно-гігієнічних заходів, спрямованих на створення оптимального мікроклімату для тварин;
- ✓ контроль та організація заходів щодо профілактики інфекційних, інвазійних та незаразних хвороб тварин;
- ✓ дотримання правил і режимів годівлі і напування тварин з урахуванням видових, вікових і їх продуктивних особливостей;
- ✓ планування і проведення комплексних ветеринарно-санітарних, еколого-гігієнічних заходів, спрямованих на оптимізацію екологічного середовища та відтворення пошкоджених сегментів його.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні *уміти*:

- ✓ вирішувати конкретні завдання з коригування дієтотерапії домашніх тварин різного віку (новонароджені, юніори, дорослі, старі), фізіологічного стану (вагітні, лактуючі), різного спрямування (службові, мисливські, кімнатно-декоративні) шляхом застосування кормів промислового виробництва і натуральних;
- ✓ досліджувати параметри мікроклімату та зовнішнього середовища в цілому, визначати показники санітарної якості води, кормів і давати їм гігієнічну оцінку, а також володіти прийомами догляду за домашніми тваринами та застосовувати набуті знання на практиці.

3. Програма та структура навчальної дисципліни «Дієтологія та утримання дрібних домашніх тварин» (4 курс, 7 семестр)

Змістовий модуль 1. Дієтологія дрібних домашніх тварин

Тема лекційного заняття 1. Дієтична годівля дрібних домашніх тварин залежно від фізіологічних особливостей їх травної системи і фізіологічного стану.

Тема лекційного заняття 2. Дієтична годівля дрібних домашніх тварин із використанням промислових кормів сучасних торгових марок.

Тема лекційного заняття 3. Дієтична годівля службових та спортивних порід домашніх тварин.

Тема лекційного заняття 4. Дієтична годівля дрібних домашніх тварин за найбільш поширених внутрішніх хвороб.

Змістовий модуль 2. Гігієна утримання дрібних домашніх тварин

Тема лекційного заняття 5. Утримання собак. Основи кінології. Дресування.

Тема лекційного заняття 6. Утримання котів. Основи фелінології.

Тема лекційного заняття 7. Утримання птахів. Основи орнітології.

Тема лекційного заняття 8. Утримання гризунів та плазунів.

Структура навчальної дисципліни «Дієтологія і утримання дрібних домашніх тварин»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		Лекц.	Лаб. занят.	С.Р
1	2	3	4	5
<i>Семестр 7</i>				
<i>Змістовий модуль 1. Дієтологія домашніх тварин.</i>				
Тема 1. Дієтична годівля дрібних домашніх тварин залежно від фізіологічних особливостей їх травної системи і фізіологічного стану	12	2	2	8
Тема 2. Дієтична годівля дрібних домашніх тварин із використанням промислових кормів сучасних торгових марок	12	2	2	8
Тема 3. Дієтична годівля службових та спортивних порід домашніх тварин	12	2	2	8

Тема 4. Дієтична годівля дрібних домашніх тварин за найбільш поширених внутрішніх хвороб.	9	2	1	6
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	45	8	7	30
<i>Змістовий модуль 2. Гігієна утримання домашніх тварин.</i>				
Тема 5. Утримання собак. Основи кінології. Дресура.	12	2	2	8
Тема 6. Утримання котів. Основи фелінології.	12	2	2	8
Тема 7. Утримання птахів. Основи орнітології.	12	2	2	8
Тема 8. Утримання гризунів та плазунів.	9	2	1	6
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	45	8	7	30
<i>Усього годин з дисципліни</i>	90	16	14	60

4. Теми семінарських (самостійних) занять.

7 семестр

Тиждень	Назва семінарських (самостійних) занять	год.
1	№1. Анатомо-фізіологічні особливості травної системи котів і собак найбільш поширених порід	4
2	№2. Анатомо-фізіологічні особливості травної системи гризунів і птахів, які проживають у квартирних умовах	4
3	№3. Аналіз якості промислових кормів залежно від вмісту вологи та поживності	4
4	№4. Організація дієтичної годівлі дрібних домашніх тварин за порушення діяльності органів сечової системи	4
5	№5. Організація дієтичної годівлі службових, мисливських, і кімнатно-декоративних порід собак	4
6	№6. Організація дієтичної годівлі дрібних домашніх тварин за порушення діяльності серцево-судинної системи	4
7	№7. Організація дієтотерапії для виставкових тварин	6/ із 30
8	№8. Гігієнічні вимоги до утримання кімнатно-декоративних порід собак	4
9	№9. Гігієнічні вимоги до кімнатного та дворового утримання собак	4
10	№10. Гігієнічні вимоги до групового утримання службових та мисливських порід собак	4
11	№11. Гігієнічні вимоги до кімнатного та групового утримання котів	4
12	№12. Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання та догляду за домашніми тваринами, що запобігають зниженню природної резистентності організму та продуктивності.	4
13	№13. Гігієнічні вимоги до утримання декоративної птиці	4
14	№14. Гігієнічні вимоги до утримання домашніх гризунів	4
15	№15. Гігієнічні вимоги до утримання плазунів	6/ із 30
	Всього за 7 семестр	60 год

5. Теми лабораторних занять

Тижні	Назва лабораторних занять	год.
1	Практичних занять не передбачено	

6. Теми практичних занять

7 семестр

Тижні	Назва практичних занять	год.
2	№ 1. Вибір натурального корму, його обробка та кратність згодовування у домашніх тварин різних видів	2
4	№ 2. Дієтотерапія у тварин із порушенням діяльності сечовивідної системи	2
6	№ 3. Дієтотерапія у тварин із порушенням діяльності печінки і підшлункової залози та у тварин із ознаками кахексії та ожиріння	2
8	№ 4. Підсумковий контроль	1
10	№ 5. Визначення показників якості кормів для домашніх тварин.	2
12	№ 6. Визначення показників якості води для домашніх тварин.	2
14	№ 7. Догляд за шкірою та її похідними у домашніх тварин.	2
15	№ 8. Підсумковий контроль	1
	Всього за 7 семестр	14

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня знань студентів

Комплекти тестів до екзамену з дисципліни «Дієтологія та утримання домашніх тварин»

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ																									
ОС «Магістр» 211 – «Ветеринарна медицина»	Кафедра терапії і клінічної діагностики 2021-2022 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1 з дисципліни «Дієтологія та утримання домашніх тварин»	Затверджую зав. кафедри <hr/> Костенко В.М. «__» _____ 2021 р.																						
Екзаменаційні запитання																									
1. Теплове перегрівання. Етіопатогенез, симптоми та лікування.																									
2. Дієтотерапія за анемії у тварин.																									
Тестові завдання різних типів																									
1. Які з перерахованих патологій молодняку відносяться до неонатальних? <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 5%;">1</td><td>відсутність анального отвору</td></tr> <tr><td>2</td><td>кровотеча з пуповини</td></tr> <tr><td>3</td><td>пупковий сепсис</td></tr> <tr><td>4</td><td>омфаліт</td></tr> <tr><td>5</td><td>молозивний токсикоз</td></tr> </table>		1	відсутність анального отвору	2	кровотеча з пуповини	3	пупковий сепсис	4	омфаліт	5	молозивний токсикоз	7. Який із перерахованих нижче препаратів ви застосуєте першочергово при гострій постгеморагічній анемії? <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 5%;">1</td><td>суїферовіт</td></tr> <tr><td>2</td><td>амінокапронову кислоту</td></tr> <tr><td>3</td><td>ціанкобаламін</td></tr> <tr><td>4</td><td>вітогепат</td></tr> <tr><td>5</td><td>ацетилсаліцилову кислоту</td></tr> </table>		1	суїферовіт	2	амінокапронову кислоту	3	ціанкобаламін	4	вітогепат	5	ацетилсаліцилову кислоту		
1	відсутність анального отвору																								
2	кровотеча з пуповини																								
3	пупковий сепсис																								
4	омфаліт																								
5	молозивний токсикоз																								
1	суїферовіт																								
2	амінокапронову кислоту																								
3	ціанкобаламін																								
4	вітогепат																								
5	ацетилсаліцилову кислоту																								
2. Поява в крові еритроцитів різного розміру називається ... <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; margin-top: 5px;">у бланку відповідей впишіть вірну відповідь словом</div>		8. До виникнення якої із нижче перерахованих анемії призводить нестача в кормах ціанкобаламіну? <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 5%;">1</td><td>гемолітичної</td></tr> <tr><td>2</td><td>постгеморагічної</td></tr> <tr><td>3</td><td>токсичної</td></tr> <tr><td>4</td><td>гіпопластичної</td></tr> <tr><td>5</td><td>аутоімунної</td></tr> </table>		1	гемолітичної	2	постгеморагічної	3	токсичної	4	гіпопластичної	5	аутоімунної												
1	гемолітичної																								
2	постгеморагічної																								
3	токсичної																								
4	гіпопластичної																								
5	аутоімунної																								
3. Вкажіть коли виникає ниркова гематурія <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 5%;">1</td><td>гострому гломерулонефриті</td></tr> <tr><td>2</td><td>уроциститі</td></tr> <tr><td>3</td><td>злоякісній пухлині і травмах нирок</td></tr> <tr><td>4</td><td>хронічній гематурії ВРХ</td></tr> <tr><td>5</td><td>злоякісних пухлинах сечового міхура</td></tr> </table>		1	гострому гломерулонефриті	2	уроциститі	3	злоякісній пухлині і травмах нирок	4	хронічній гематурії ВРХ	5	злоякісних пухлинах сечового міхура	9. Назвіть основні причини еклампсії <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 5%;">1</td><td>гіперкальціємія</td></tr> <tr><td>2</td><td>уремія</td></tr> <tr><td>3</td><td>токсикоз вагітності</td></tr> <tr><td>4</td><td>гіперпаратиреоз</td></tr> <tr><td>5</td><td>гіпопаратиреоз</td></tr> </table>		1	гіперкальціємія	2	уремія	3	токсикоз вагітності	4	гіперпаратиреоз	5	гіпопаратиреоз		
1	гострому гломерулонефриті																								
2	уроциститі																								
3	злоякісній пухлині і травмах нирок																								
4	хронічній гематурії ВРХ																								
5	злоякісних пухлинах сечового міхура																								
1	гіперкальціємія																								
2	уремія																								
3	токсикоз вагітності																								
4	гіперпаратиреоз																								
5	гіпопаратиреоз																								
4. Перерахуйте основні симптоми нефрозу <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 5%;">1</td><td>набряки</td></tr> <tr><td>2</td><td>артеріальна гіпертонія</td></tr> <tr><td>3</td><td>гіпопротеїнемія</td></tr> <tr><td>4</td><td>пропасниця</td></tr> <tr><td>5</td><td>низька густина сечі</td></tr> </table>		1	набряки	2	артеріальна гіпертонія	3	гіпопротеїнемія	4	пропасниця	5	низька густина сечі	10. У випадку тяжких паралічів з метою покращення нервово-м'язової передачі і роботи скелетних м'язів показані <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 5%;">1</td><td>Квадрисол</td></tr> <tr><td>2</td><td>Стрихнін</td></tr> <tr><td>3</td><td>Дексаметазон</td></tr> <tr><td>4</td><td>Аміназин</td></tr> <tr><td>5</td><td>Прозерин</td></tr> </table>		1	Квадрисол	2	Стрихнін	3	Дексаметазон	4	Аміназин	5	Прозерин		
1	набряки																								
2	артеріальна гіпертонія																								
3	гіпопротеїнемія																								
4	пропасниця																								
5	низька густина сечі																								
1	Квадрисол																								
2	Стрихнін																								
3	Дексаметазон																								
4	Аміназин																								
5	Прозерин																								
5. Назвіть препарати, які застосовують з метою пригнічення інфекцій у сечових шляхах: <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 5%;">1.</td><td>Ессенціале</td></tr> <tr><td>2.</td><td>Карсил</td></tr> <tr><td>3.</td><td>Цефтриаксон</td></tr> <tr><td>4.</td><td>Но-шпа</td></tr> <tr><td>5.</td><td>Бісептол</td></tr> <tr><td>6.</td><td>Байтрил</td></tr> </table>		1.	Ессенціале	2.	Карсил	3.	Цефтриаксон	4.	Но-шпа	5.	Бісептол	6.	Байтрил	6. Розставити у відповідності до симптомів захворювання нирок <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%;">А. Нефроз</td> <td>1. значна протеїнурія (до 5%)</td> </tr> <tr> <td>В. Нефрит</td> <td>2. артеріальна гіпертензія</td> </tr> <tr> <td>С. Нефросклероз</td> <td>3. низька густина сечі</td> </tr> <tr> <td></td> <td>4. нормальна температура тіла</td> </tr> <tr> <td></td> <td>5. гематурія</td> </tr> </table>		А. Нефроз	1. значна протеїнурія (до 5%)	В. Нефрит	2. артеріальна гіпертензія	С. Нефросклероз	3. низька густина сечі		4. нормальна температура тіла		5. гематурія
1.	Ессенціале																								
2.	Карсил																								
3.	Цефтриаксон																								
4.	Но-шпа																								
5.	Бісептол																								
6.	Байтрил																								
А. Нефроз	1. значна протеїнурія (до 5%)																								
В. Нефрит	2. артеріальна гіпертензія																								
С. Нефросклероз	3. низька густина сечі																								
	4. нормальна температура тіла																								
	5. гематурія																								

1. Який дієтичний корм призначаємо якому виду тварин

1) собаки	а) сіно бобових, пшеничні висівки, сінаж
2) свині	б) свіжа зелень, кисле молоко, варені яйця
3) жуйні	в) силосна паста, молоко, сир
4) птиця	г) м'ясний бульйон, молоко, сира печінка

Правильна відповідь: 1-г, 2-в, 3-а, 4-б.

2. Які мікроорганізми знаходять у чистій воді?

1. Мезосапроби.
2. Полісапроби.
3. Олігосапроби.
4. Кишкова паличка.

3. Хлорування води проводять:

1. Хлорним вапном.
2. Газоподібним хлором.
3. Аргоном.
4. Гашеним вапном.
5. Негашеним вапном.
6. Озоном

Контрольні питання

1. Які загальні симптоми хвороб печінки і в чому полягає сутність їх?
2. Опишіть патогенез і симптоми гострого паренхіматозного гепатиту.
3. Чим небезпечний надлишок вітамінів в організмі тварин?
4. Сонячний удар, його етіологія, діагностика.
5. Які є види стресів?
6. У чому полягає профілактика стресу?
7. Опишіть причини і симптоми неврозів.
8. У чому полягають терапія і профілактика при неврозах?
9. Які системи утримання службових собак?
10. Основні способи утримання мисливських собак.
11. Вимоги до утримання кімнатно-декоративних собак.
12. Гігієнічні вимоги до утримання котів.
13. Гігієнічні вимоги до утримання декоративної птиці.
14. Гігієнічні вимоги до утримання гризунів.
15. Гігієнічні вимоги до утримання плазунів.

8. Методи навчання

- словесні (лекційний, пояснення, дискусія, інструктаж, бесіда);
- наочні (ілюстрування, демонстрація, самостійне спостереження);
- практичні (лабораторна робота).

9. Форми контролю

- поточний (опитування, тестування);
- рубіжний (контрольна робота, реферат, модулі);
- підсумковий (тестування, іспит).

10. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

1. Нормативні вимоги до мікроклімату приміщень для утримання сільськогосподарських тварин та їх енергоощадне обґрунтування. Методичні вказівки до лабораторних занять з дисципліни «Гігієна тварин». Навчальний посібник / Захаренко М.О., Шевченко Л.В., Михальська В.М., Поляковський В.М., Малюга Л.В., Польовий Л.В., Яремчук О.С., Польова О.Л., Романенко Т.Д., Варпіховський Р.Л. Вінниця. ВЦ «Едельвейс І К». 2011. 64 с.

12. Рекомендована література

Базова

2. Пибо П., Бурж В., Эллиот Д. Энциклопедия клинического питания кошек (2009). Издательство: М.: Медиа Лайн. 547 с.
3. Пибо, Паскаль; Бурж, Винсент; Эллиотт, Дениз. Энциклопедия клинического питания собак. Издательство: Медиа Лайн Год: 2007 . 505 с.

4. Гігієна та годівля собак. Навчальний посібник / Захаренко М.О., Засєкін Д.А., Поляковський В.М., Шевченко Л.В., Михальська В.М., Малюга Л.В., Кривенок М.Я., Панасенко Ю.О. Житомир. Видавництво «Євенок О.О». 2010. 165 с.
5. Системи утримання тварин. Навчальний посібник / Захаренко М.О., Поляковський В.М., Шевченко Л.В., Михальська В.М., Малюга Л.В., Засєкін Д.А., Соломон В.В. Київ. Видавництво «Центр учбової літератури». 2016. 424 с.
6. Утримання та догляд собак / Захаренко М.О., Шевченко Л.В., Поляковський В.М., Михальська В.М., Малюга Л.В., Соломон В.В. Київ. ТОВ «Центр поліграфії» КОМПРИНТ». 2016. 457 с.

Допоміжна

1. Энсмингер М.Е. Корма и питание / Энсмингер М.Е., Оулдфилд Дж.Е., Хейнеманн У.У.; пер. с англ. – Издательская компания Энсмингера, Калифорния, США. – 974 с.
2. Спеціальна гігієна тварин. Навчальний посібник / Поляковський В.М., Чепіль Л.В. Київ. ТОВ «Центр поліграфії» КОМПРИНТ». 2017. 568 с.

13. Інформаційні ресурси

1. <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUK>
2. <https://www.eduvet.ru/catalog/element/kurs-veterinarnoy-dietologii-modul-1/>
3. https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwIjre2hjPjpAhXukYsKHdcLAs8QFjAFegQIAxAB&url=http%3A%2F%2Fwww.doctor-m.ru%2Fa_15.php&usg=AOvVaw0P7LByjZfO_paoq11TnKml
4. <http://www.eclinpath.com/atlas/urinalysis/urine-crystals/nggallery/page/3>
5. <http://webmvc.com/show/show.php?sec=18&art=7>
6. <http://webmvc.com/dog/korm/kormsyki.php>
7. <http://webmvc.com/dog/korm/olddog.php>
8. <https://www.youtube.com/watch?v=1RAKv26C8JA>
9. <https://www.youtube.com/watch?v=cq51Dejrp0w>

Анотація

ДІЄТОЛОГІЯ ТА УТРИМАННЯ ДОМАШНІХ ТВАРИН

Факультет ветеринарної медицини

Лектор: Бойко Н.І., Поляковський В.М.

Семестр: 7

Освітній ступінь: Магістр

Кількість кредитів (ЄКТС) – 3

Форма контролю – Екзамен

Аудиторні години – 30 (16 год лекцій, 14 год лабораторних занять)

Загальний опис дисципліни.

Дієтологія – це наука, що вивчає правила харчування. Вивчення цієї дисципліни передбачає опанування основ раціонального харчування тварини в залежності від їх фізіологічних особливостей, віку, фізіологічного стану. Нехтування головних правил раціонального харчування, надмірне фізичне навантаження чи навпаки зменшення рухової активності тварин приводять до виникнення різноманітних захворювань. Головним завданням дієтичного харчування є підбір ефективної, збалансованої дієтотерапії, яке дозволить покращити загальний стан тварини в період інтенсивних навантажень, сприятиме попередженню захворювань травної та інших систем організму.

Також розглядаються основи кінології, фелінології, орнітології, сучасні способи утримання, догляду, годівлі, напування, розведення та використання собак, котів, птахів, гризунів, плазунів, які утримуються в домашніх умовах, питання гуманного відношення до домашніх тварин, основи етології і дресирування собак, догляд за шкірою та її похідним контроль здоров'я тварин.

DIETOLOGY AND ANIMALS' MAINTENANCE

The Faculty of Veterinary Medicine

Lecturer: Boyko NI., Polyakovskiy VM

Semester: 7

Educational degree: Bachelor

Number of credits (ECTS) - 3

Mode of control - Exam

Audit hours - 30 (16 hours of lectures, 14 hours of laboratory classes)

A GENERAL DESCRIPTION OF THE DISCIPLINE.

Nutrition is a science that studies the rules of feeding. The study of this discipline provides mastering the basics of rational nutrition of animals, depending on their physiological features, age and physiologic condition. Neglecting of the basic rules of rational nutrition, excessive physical activity, or vice versa, decreasing in the motor activity of animals lead to various diseases. The main task of dietary nutrition is to select an effective, balanced diet, which will improve the general condition of the animal during intense stress, and will help to prevent diseases of the digestive and other body's systems.

Also considered are the basics of canine, felinology, ornithology, modern methods of keeping, grooming, feeding, drinking, breeding and use of dogs, cats, birds, rodents, reptiles kept at home, issues of humane treatment of pets, basics of ethology and dog training, skin care and its derivative animal health control.

Topics of lectures:

1. Dietary nutrition of small animals, depending on traits of their physiological features of digestive system and physiological condition.
2. Dietary nutrition of small animals using industrial feeds of modern brands
3. Dietary nutrition for service and sports breeds of small animals
4. Dietary nutrition of small animals for the most common internal diseases
5. Keeping dogs. Fundamentals of cynology. Training

6. Keeping cats. Fundamentals of Felinology
7. Keeping the birds. Fundamentals of Ornithology
- 8 Keeping rodents and reptiles

Topics of laboratory classes:

1. Selection of natural nourishment, its processing and frequency of feeding for animals of different species
2. Nutrition therapy for animals with pathology of the urinary system
3. Nutrition therapy for animals with impaired liver and pancreas activity and for animals with signs of cachexia and obesity
4. Determination of indicators of quality of pet food
5. Determination of water quality indicators for pets
6. Skin care and its derivatives in pets.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Декан факультету ветеринарної медицини
Цвіліховський М.І.

Лектори: к.в.н., доценти
Бойко Н.І., Поляковський В.М..

Семестр – 7

Число тижнів – 15

Лекцій – 16 год.

Лабораторних занять – 14 год.

Самостійна робота – 60 год.

Модулів – 2

Всього – 90 год.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

з дисципліни «Дієтологія та утримання домашніх тварин»

Факультет ветеринарної медицини, III курс ОС «Бакалавр»

2020-2021 навчальний рік

Тижні	Лекції	К-ть год.	Лабораторні заняття	К-ть год	Самостійна робота	К-ть год	Всього год.
Модуль1. «Дієтологія дрібних домашніх тварин»							
1	Тема лекційного заняття 1. Дієтичне харчування домашніх тварин залежно від фізіологічних особливостей їх травної системи і фізіологічного стану	2			№1. Анатомо-фізіологічні особливості травної системи котів і собак найбільш поширених порід	4	6
2			№1. Вибір натурального корму, його обробка та кратність згодовування у домашніх тварин різних видів	2	№2. Анатомо-фізіологічні особливості травної системи гризунів і птахів, які проживають у квартирних умовах	4	6
3	Тема лекційного заняття 2. Дієтичне харчування домашніх тварин із використанням промислових кормів сучасних торгових марок	2			№3. Аналіз якості промислових кормів залежно від вмісту вологи та поживності	4	6

4			№2. Дієтотерапія у тварин із порушенням діяльності сечовивідної системи	2	№4. Організація дієтичної годівлі дрібних домашніх тварин за порушення діяльності органів сечової системи	4	6
5	Тема лекційного заняття 3. Дієтичне харчування службових та спортивних порід домашніх тварин	2			№5. Організація дієтичної годівлі мисливських, спортивних і службових собак	4	6
6			№3. Дієтотерапія у тварин із порушенням діяльності печінки і підшлункової залози та у тварин із ознаками кахексії та ожиріння	2	№6. Організація дієтичної годівлі дрібних домашніх тварин за порушення діяльності серцево-судинної системи	4	6
7	Тема лекційного заняття 4. Дієтичне харчування домашніх тварин за найбільш поширених внутрішніх хвороб	2			№7. Організація дієтотерапії для виставкових тварин	6	8
			Підсумковий контроль знань з модуля 1.	1			1
Модуль1. «Гігієна утримання дрібних домашніх тварин»							
8	Тема лекційного заняття 5. Утримання собак. Основи кінології. Дресура.	2			№8. Гігієнічні вимоги до утримання кімнатно-декоративних порід собак	4	6
9			№4. Визначення показників якості кормів для домашніх тварин.	2	№9. Гігієнічні вимоги до кімнатного та дворового утримання собак	4	6
10	Тема лекційного заняття 6. Утримання котів. Основи фелінології.	2			№10. Гігієнічні вимоги до групового утримання службових та мисливських порід собак	4	6

11			№5. Визначення показників якості води для домашніх тварин.	2	№11. Гігієнічні вимоги до кімнатного та групового утримання котів	4	6
12	Тема лекційного заняття 7. Утримання птахів. Основи орнітології.	2			№12. Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання та догляду за домашніми тваринами, що запобігають зниженню природної резистентності організму та продуктивності.	4	6
13			№6. Догляд за шкірою та її похідними у домашніх тварин.	2	№13. Гігієнічні вимоги до утримання декоративної птиці	4	6
14	Тема лекційного заняття 8. Утримання гризунів та плазунів.	2			№14. Гігієнічні вимоги до утримання домашніх гризунів	4	6
15			Підсумковий контроль знань з модуля 2.	1	№15. Гігієнічні вимоги до утримання плазунів	2	3

Завідувач кафедри терапії і клінічної діагностики, к.вет.н., доцент

Завідувач кафедри ветеринарної гігієни

ім. проф. А.К. Скороходька, к.вет.н., доцент

_____ **В.М. Костенко**

_____ **М.Д. Кучерук**

